

TUTKIMUSOSIO

Opiskelu ja opettajat vaikuttavat eniten ihmisen keskeisimpien mielipiteiden muotoutumiseen – kolme neljästä on vaihtanut mielipidettään itselleen tärkeästä asiasta elinkaarensa aikana

Selvä enemmistö suomalaisista uskoo, että oppilaitos ja opettajat (66 %), perheenjäsenet (64 %) sekä TV ja radio (59 %) ovat vaikuttaneet erittäin tai melko paljon omien tärkeimpien mielipiteiden muotoutumiseen, käy ilmi KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätön tutkimuksesta. Enemmistön mielestä myös sanoma- ja aikakauslehdillä (55 %) sekä läheisillä ihmisillä ja kavereilla (55 %) on ainakin melko paljon merkitystä.

Kirjallisuuden ja ammatin osalta kansa jakautuu kahtia. Puolet uskoo, että kirjallisuus ja työhön liittyvät ihmiset vaikuttavat ainakin melko paljon mielipiteiden muotoutumiseen. Toinen puoli kiistää näiden vaikuttavan tai vaikuttaneen.

Asioita, jotka enemmistön mukaan eivät vaikuta juurikaan ihmisen keskeisimpien mielipiteiden muotoutumiseen ovat elokuvat (80 % ei vaikuta kovinkaan paljon tai ei lainkaan), sosiaalinen media (72 %) ja harrastuksiin liittyvät ihmiset (72 %). On syytä pitää mielessä, että kysymyksenasettelu mittaa vastaajien mielikuvia. Missä määrin eri tahot todellisuudessa vaikuttavat, jää jossain määrin avoimeksi.

Tuloksia on mahdollista tarkastella myös siten, että erittäin tai melko paljon vaikuttaneista tai vaikuttavista arvioista vähennetään ei kovinkaan tai ei lainkaan vaikuttavat. Tällä tavalla tarkasteltuna viisi informaatiolähdettä kymmenestä on sellaisia, joilla tunnustetaan olevan huomattavaa merkitystä ihmisten mielipiteiden muotoutumisessa.

Miten arvioi eri tahojen ja asioiden vaikuttaneen tai vaikuttavan omiin keskeisimpiin mielipiteisiin elämänkaaren aikana (arvioinnit saldolukuina, %-osuuksien erotukset):

Koulu, opiskelu, opettajat	+ 36 %
Perheenjäsenet	+ 31 %
TV ja radio	+ 23 %
Sanoma- ja aikakauslehdet	+ 13 %
Muut läheiset, ystävät ja kaverit	+ 13 %
Työhön tai ammattiin liittyvät ihmiset	- 3 %
Kirjallisuus	- 11 %
Sosiaalinen media ja siellä vaikuttavat	- 48 %
Harrastuksiin liittyvät ihmiset	- 49 %
Elokuvat	- 65 %

Miesten ja naisten välillä on pieniä eroja, vaikka profiili onkin samansuuntainen. Sekä miesten että naisten listalla kärkeen asettuvat likimain samat asiat. Naiset kokivat kaikkien kysytyjen asioiden osalta niiden vaikuttaneen mielipiteisiin miehiä hieman enemmän. Molemmat

sukupuolet arvioivat koulun, perheenjäsenten sekä TV:n ja radion vaikuttaneen. Naisista kuitenkin selvästi suurempi osa kuin miehistä uskoo sosiaalisen median olevan tärkeä kanava omien mielipiteiden takana.

Myös ikä on yhteydessä arvioihin. Nuoret, 18-30-vuotiaat, uskovat elokuvien, koulun, kaverien, harrastusten ja sosiaalisen median voimaan mielipiteiden muutosten taustalla. Nuorista joka toinen (50 %) arvioi, että sosiaalinen media ja siellä toimivat persoonat vaikuttavat heidän keskeisiin mielipiteisiinsä erittäin tai melko paljon. Ikääntyneet, yli 70-vuotiaat, luottavat keskimäärää enemmän kirjallisuuden sekä perinteisen median, sanoma- ja aikakauslehtien tehoon. Keski-ikäisten, 41-50 ja 51-60-vuotiaiden, joukossa korostuu työhön liittyvien ihmisten merkitys mielipiteiden muotoutumisen taustavaikuttimena.

Koulutustausta selittää arvioita siten, että kirjallisuuden, sanomalehtien, oppilaitosten, perheenjäsenten, ystävien ja ammatin merkitys kasvaa mitä korkeammin koulutettuja väestöryhmiä tarkastellaan. Vastaavasti erityisesti vihreiden (59 %) ja vasemmistoliiton (56 %) kannattajat kokevat kirjallisuudella olleen merkitystä mielipiteiden kehittämiseen.

Opiskelijoista puolet kokee sosiaalisella medialle olleen merkitystä. Myös heikommin koulutettujen keskuudessa pidetään sosiaalista mediaa ja siellä toimivia vaikuttajia keskimäärää varten otettavimpina mielipiteiden muokkaajina. Puoluekannoittain perussuomalaisten ja vihreiden tukijat arvioivat muita useammin, että sosiaalinen media ja siellä toimivat ihmiset ovat vaikuttaneet heidän keskeisimpiin mielipiteisiin elämänsä aikana.

Kolme neljästä on vaihtanut mielipidettään itselleen tärkeästä asiasta elinkaarensa aikana. Kolme neljästä (74 %) suomalaisesta kokee vaihtaneensa mielipidettään (useita kertoja tai muutaman kerran) itselleen tärkeästä periaatteellisesta asiasta tai kysymyksestä elinkaarensa aikana.

Eniten heitä on ylempien toimihenkilöiden piirissä (86 %) ja vähiten SAK:n joukoissa (61 %). Merkille pantavaa on, että kaikkien puolueiden kannattajien mielipiteiden muuttajien määrä on lähellä toisiaan haarukan ollessa keskustan (73 %) ja vihreiden (81 %) kannattajien välissä.

Muutaman kerran mielipiteitään muuttaneita on vahva enemmistö, lähes joka kolmas (65 %). Useita kertoja mielipiteitään itselleen tärkeästä periaatteellisesta asiasta tai kysymyksestä elämänsä aikana muuttaneita on joka yhdestoista suomalainen (9 %). Yrittäjien joukossa heitä on vähiten (4 %) ja 31–40-vuotiaiden keskuudessa eniten (13 %). Tutkimuksesta käy myös ilmi, että useita kertoja henkilökohtaisesta tärkeästä asiasta mielipidettä vaihtaneista keskimäärää useampi arvioi monien tahojen ja asioiden vaikuttaneen vahvasti heidän näkemyksiinsä. Näihin kuuluvat etenkin kirjallisuus, opettajat, perheenjäsenet, ystävät, työkaverit sekä sosiaalinen media.

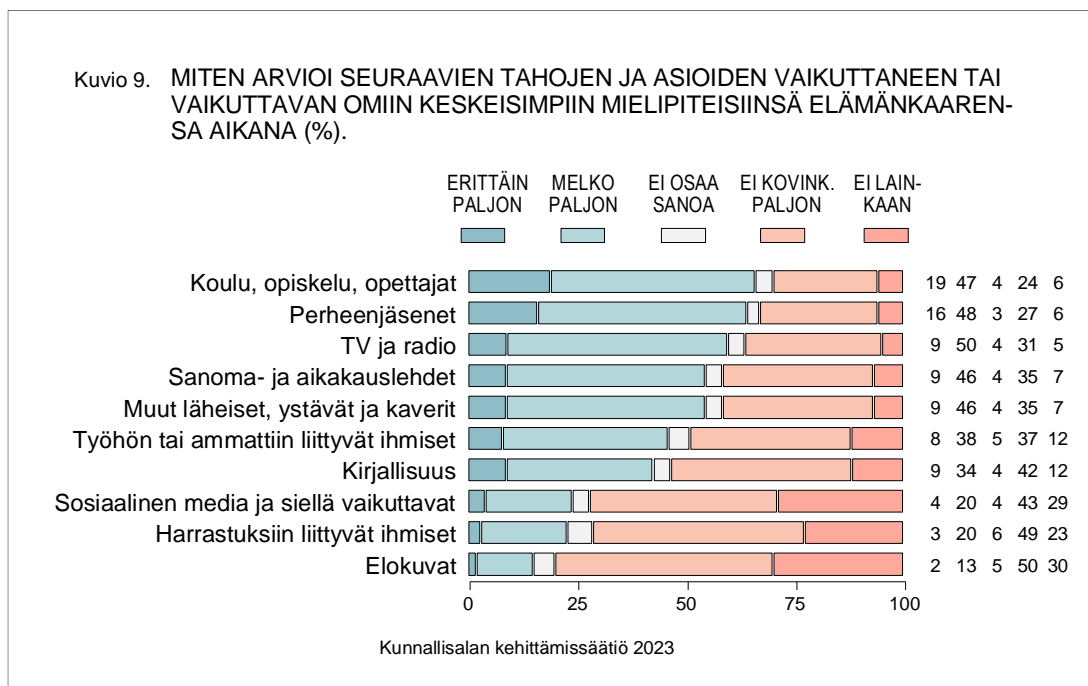
Noin joka kahdeksas suomalainen (12 %) ei koe kertaakaan elinkaarensa aikana vaihtaneen tärkeässä asiassa mielipidettään. Tiukimmin omissa mielipiteissään pysyviä on maaseudulla asuvien (19 %) ja SAK:n jäsenten (19 %) piirissä. Heistä noin joka viides ei koe vaihtaneensa mielipidettään kertaakaan elinaikanaan.

Tutkimuksen toteutus. Näkemyksiä eri tahojen merkityksestä ihmisen keskeisimpien mielipiteiden muotoutumisessa selvitettiin moniosaisella kysymyksellä. Kysymyssarjassa vastaajia pyydettiin arvioimaan, miten eri tahot ja asiat ovat vaikuttaneet tai vaikuttavat koko

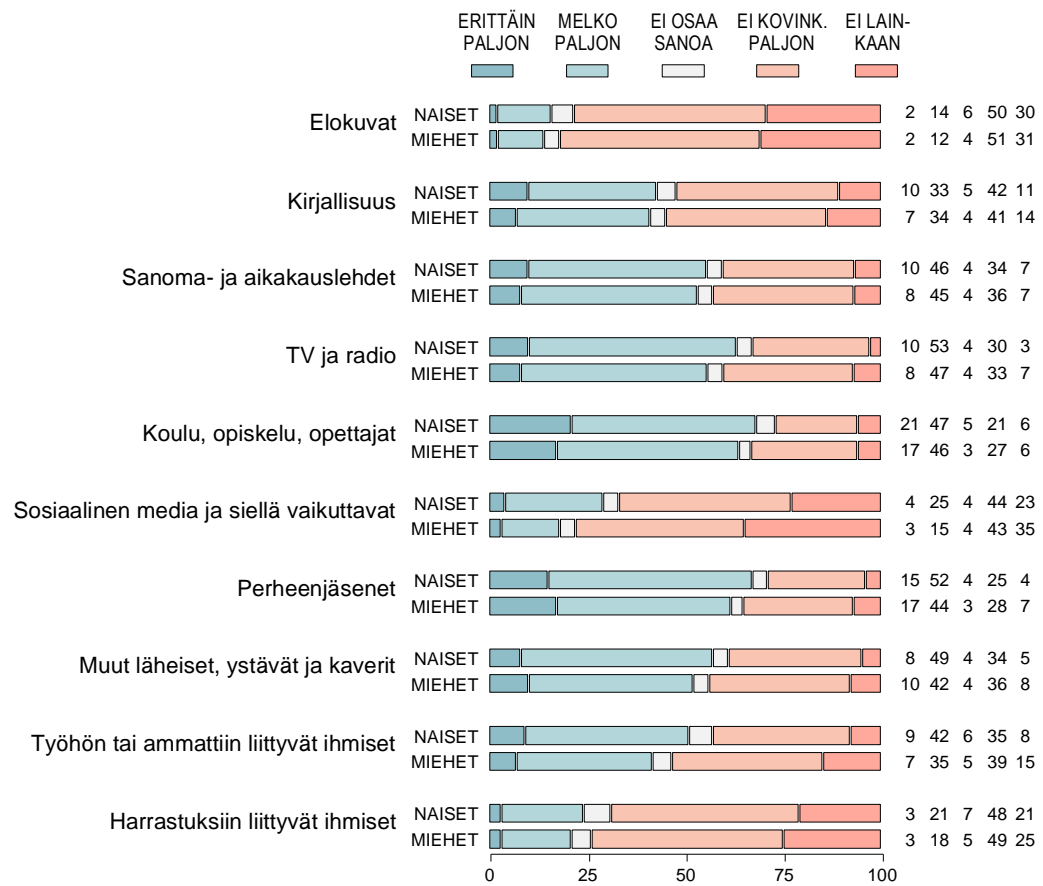
elämänkaaren aikana keskeisimpiin mielipiteisiin. Vastaajat arvioivat kymmentä eri informaatiolähdettä neliportaisella asteikolla.

KAKS - Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Verian (aiemmin Kantar Public). Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 1.-7.12.2023. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1.070. Vastaajat edustavat maamme 18–79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on koko aineiston tasolla suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, +358400570087, antti.mykkanen@kaks.fi

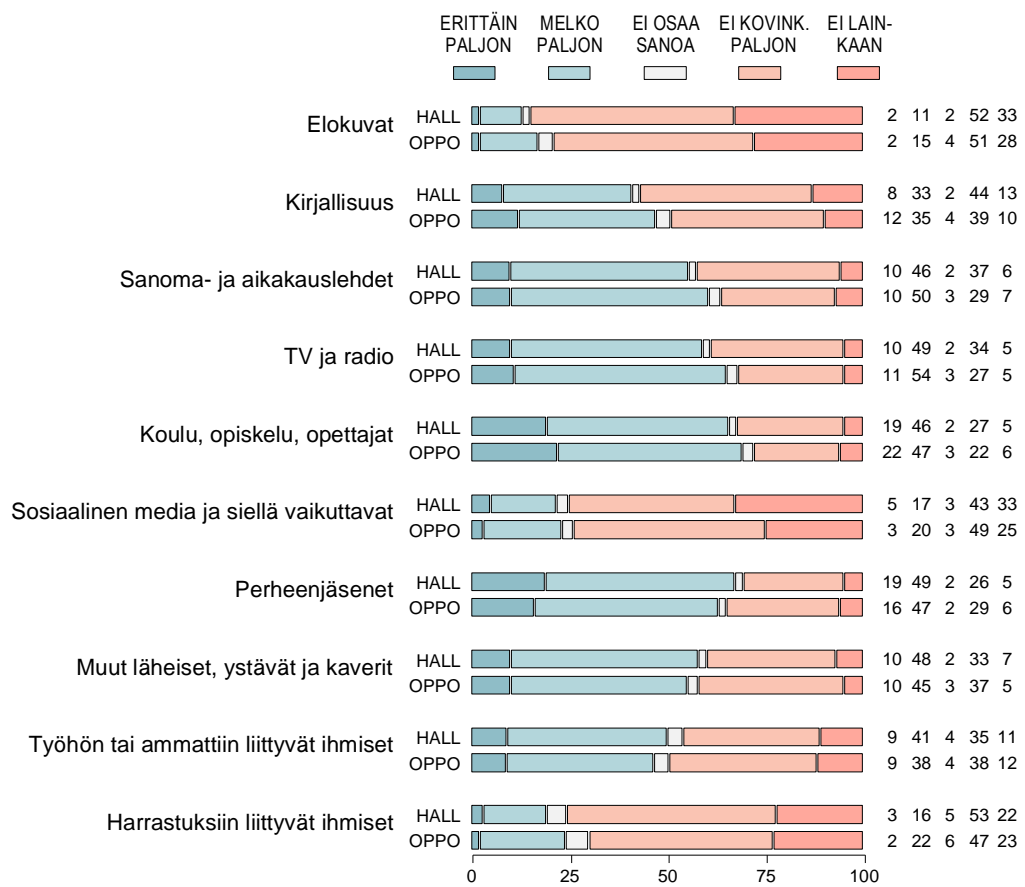

Kuvio 9s. MITEN ARVIOI SEURAAVIEN TAHOJEN JA ASIOIDEN VAIKUTTANEEN TAI VAIKUTTAVAN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELIPITEISIINSÄ: NAISTEN vs. MIEHETEN ARVIOT (%).

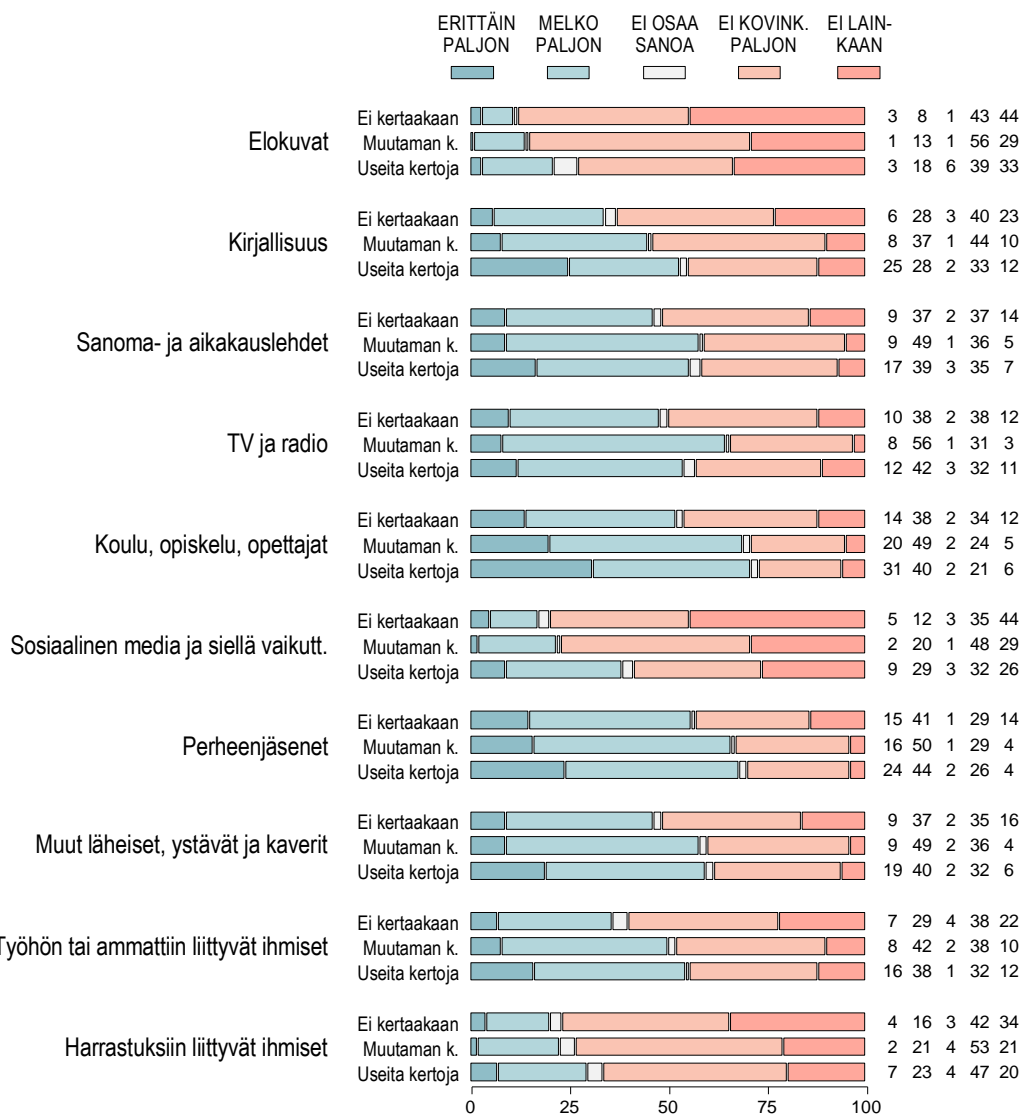
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 9h. MITEN ARVIOI SEURAAVIEN TAHOJEN JA ASIOIDEN VAIKUTTANEEN TAI VAIKUT-
 TAVAN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELIPITEISIINSÄ: HALLITUSPUOLUEIDEN (HALL)
 vs. OPPOSITIOPUOLUEIDEN (OPPO) KANNATTAJAT (%).

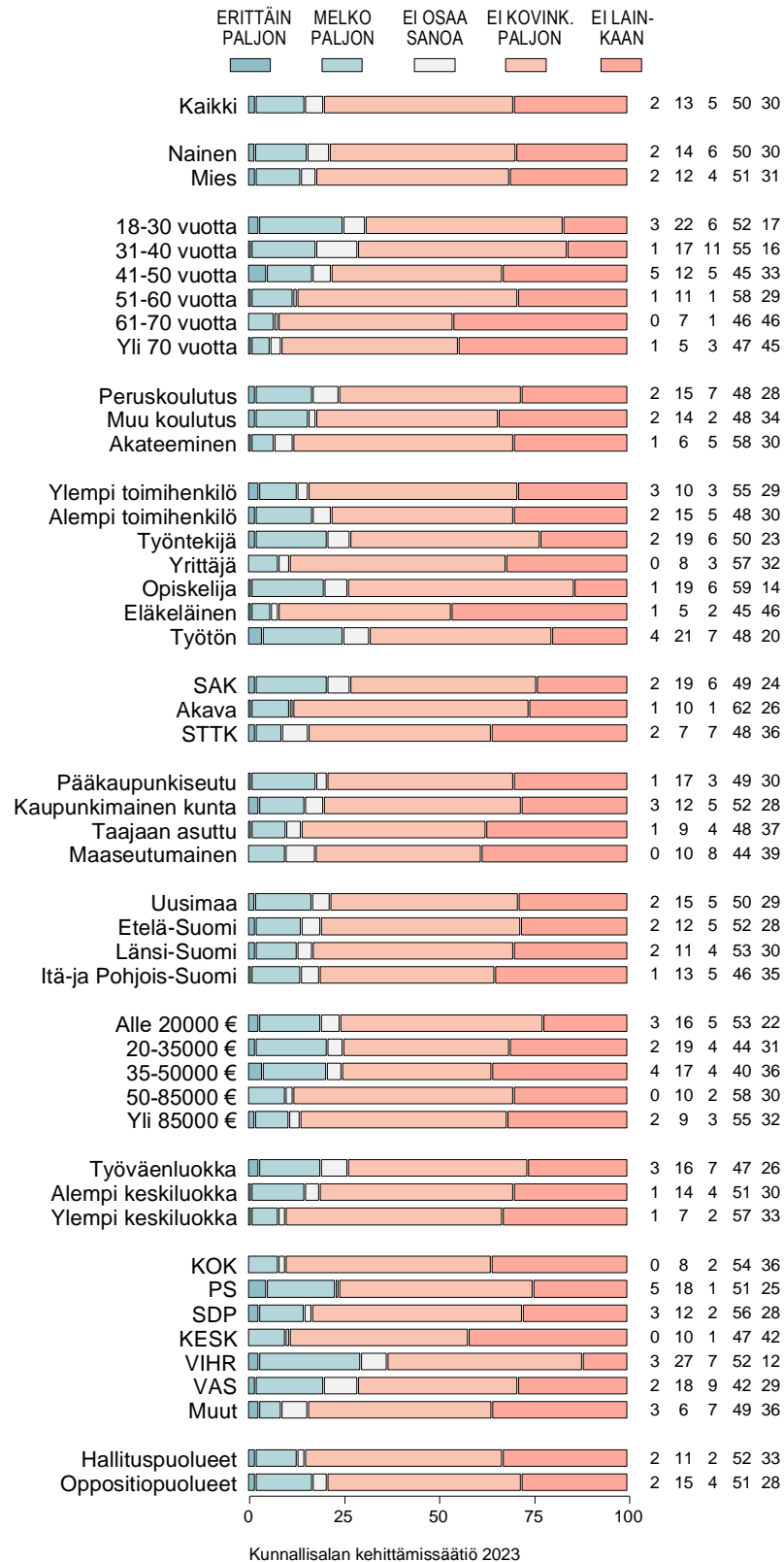

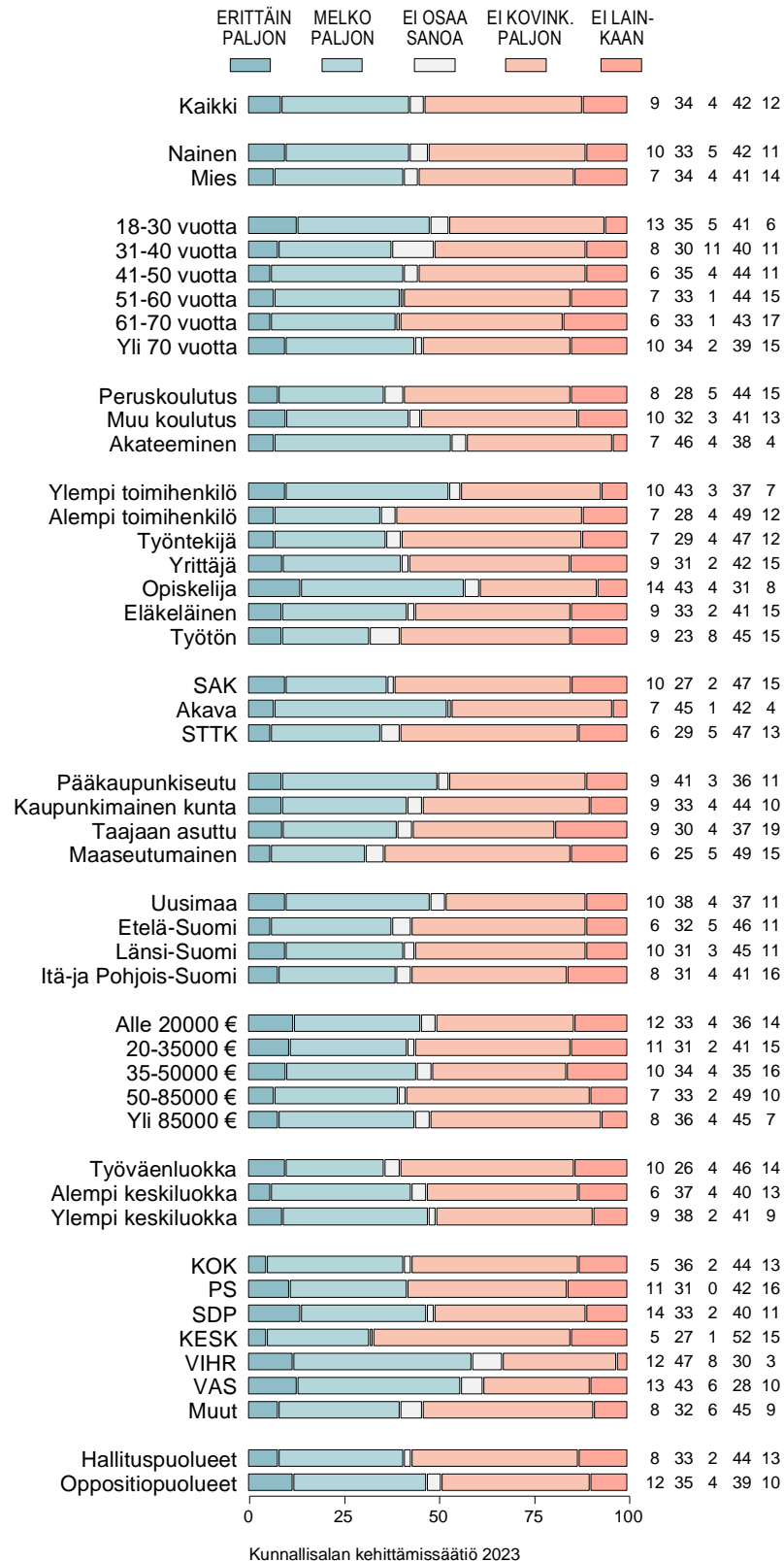
Kunnallisalan kehittämissäätiö 2023

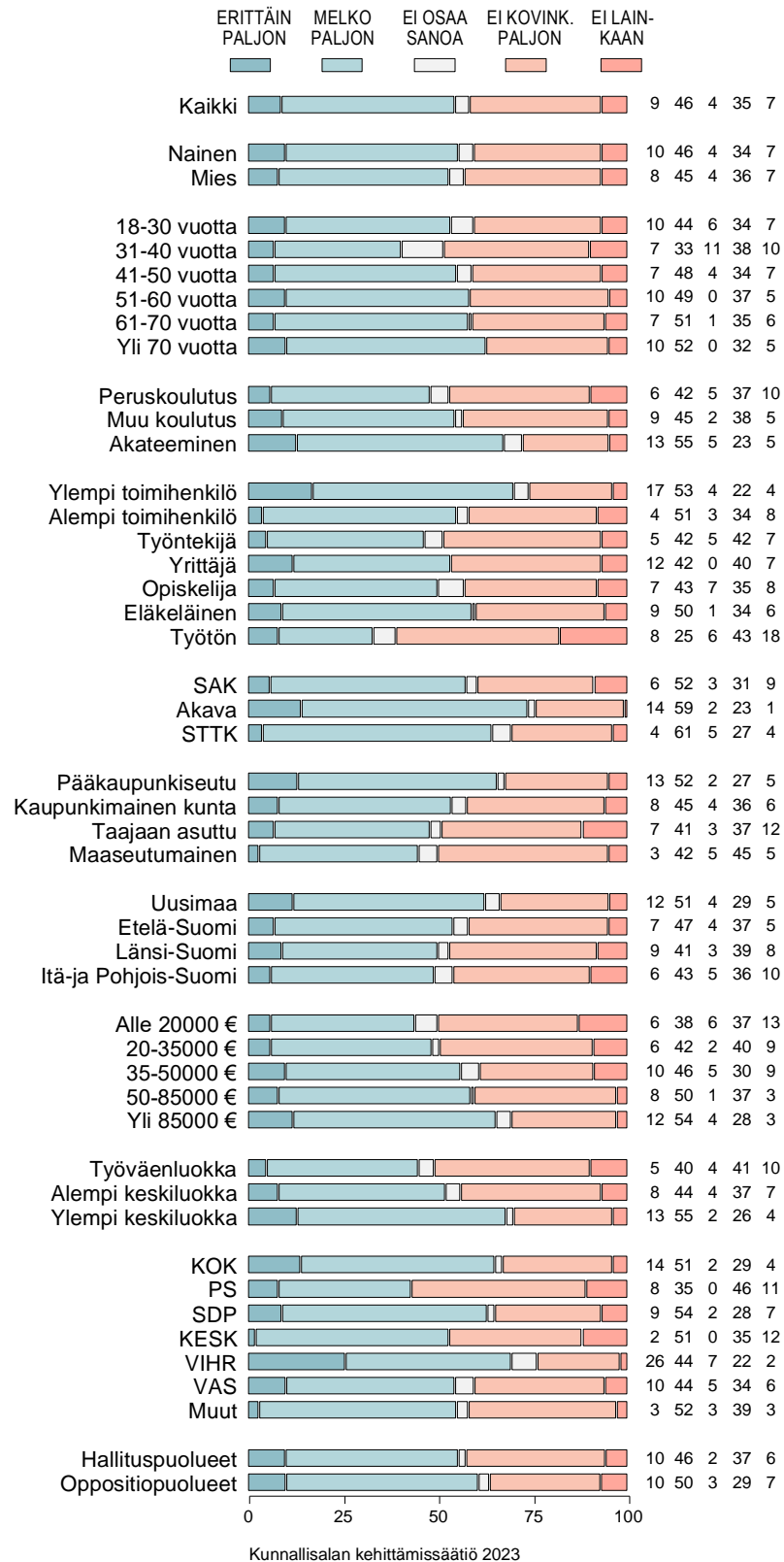
Kuvio 9/10. MITEN ERI TAHOT/ASIAT OVAT VAIKUTTANEET OMIIN MIELIPITEISIIN: ARVIOT SEN MUKAAN MONTAKO KERTAA KOKEE VAIHTANEENSA MIELIPIDETTÄÄN JOSTAKIN TÄRKEÄSTÄ PERIAATTEELLISESTA ASIASTA (%).

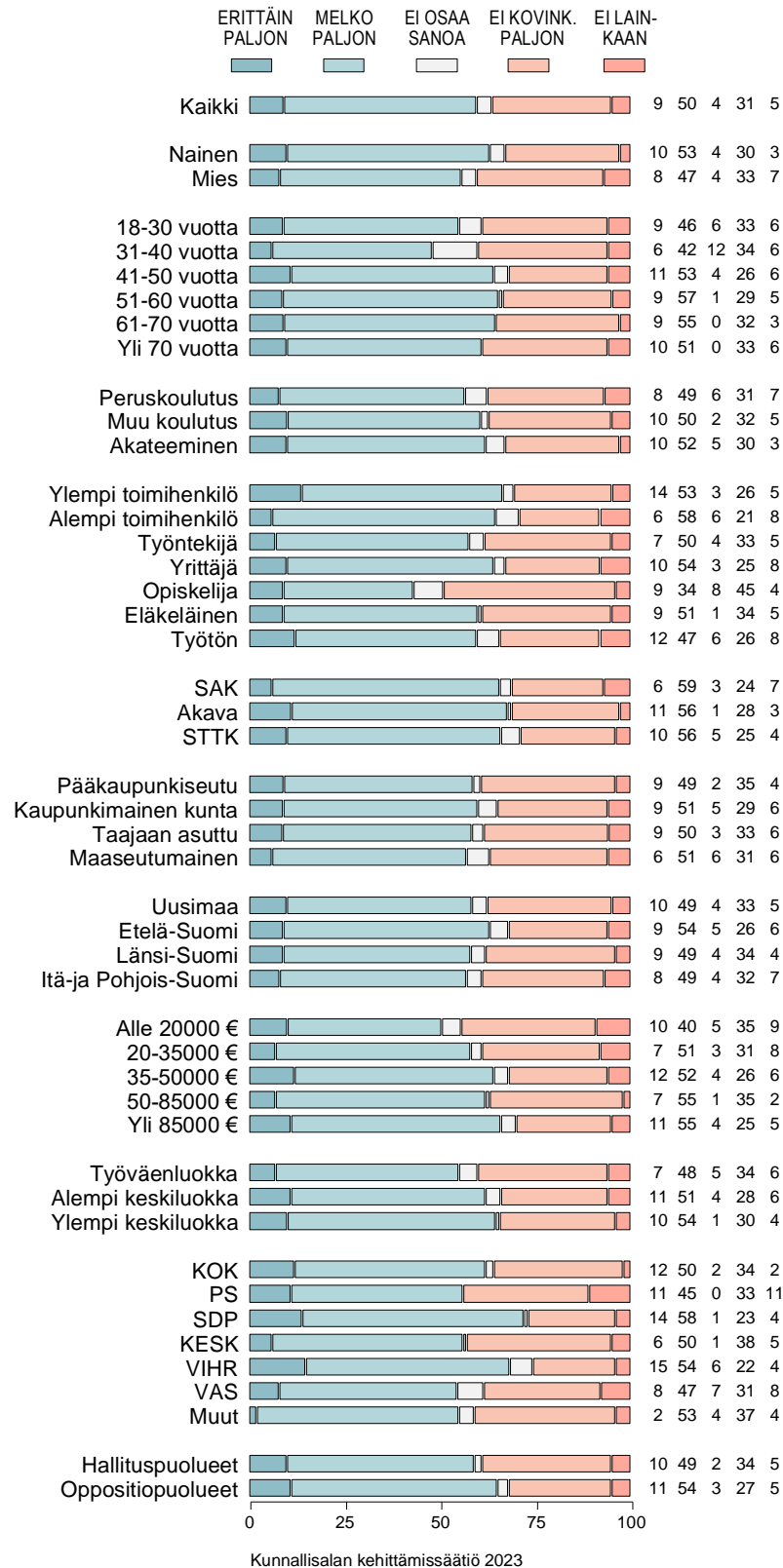

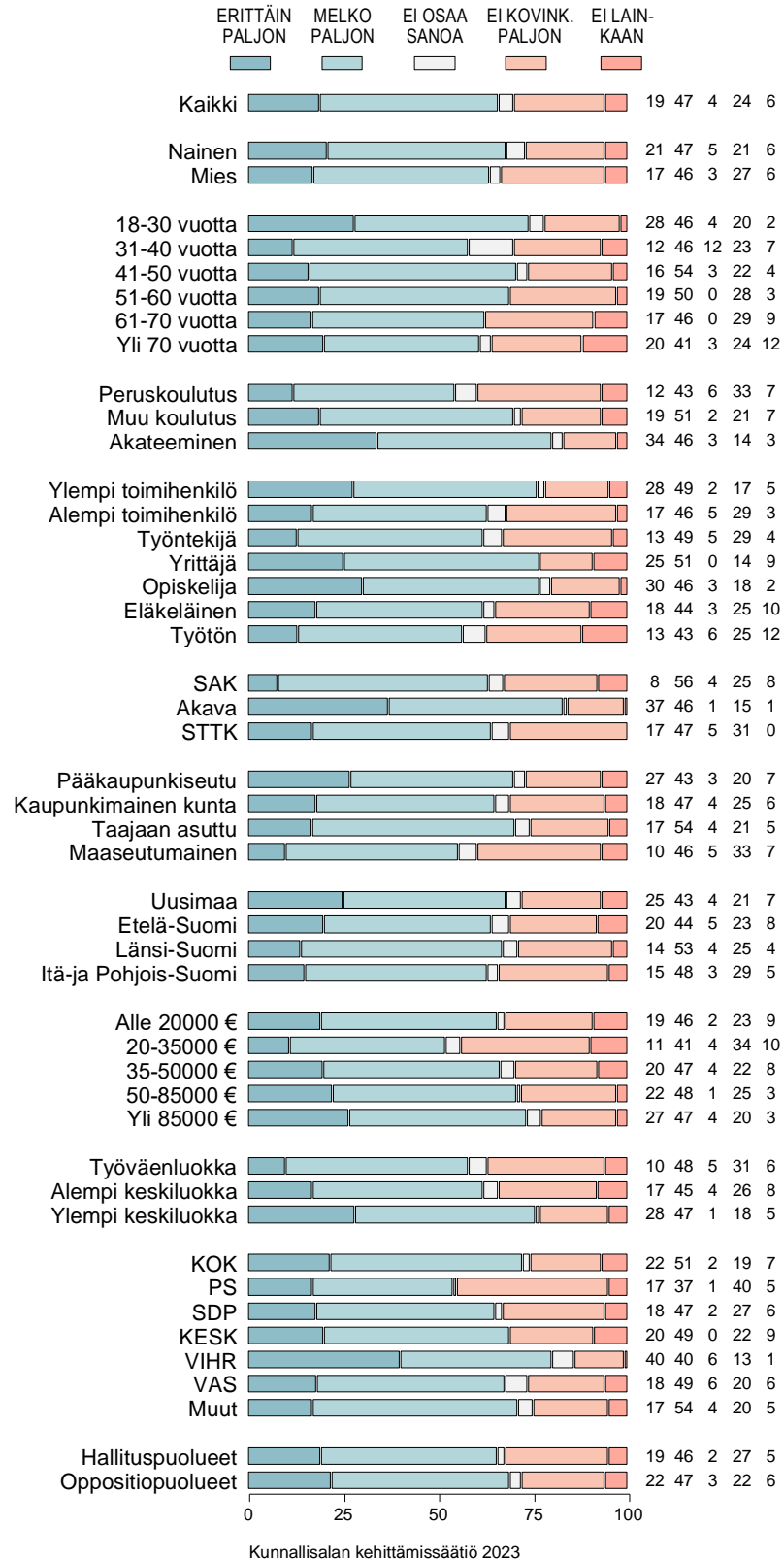
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023

Kuvio 9-1. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: ELOKUVAT (%).

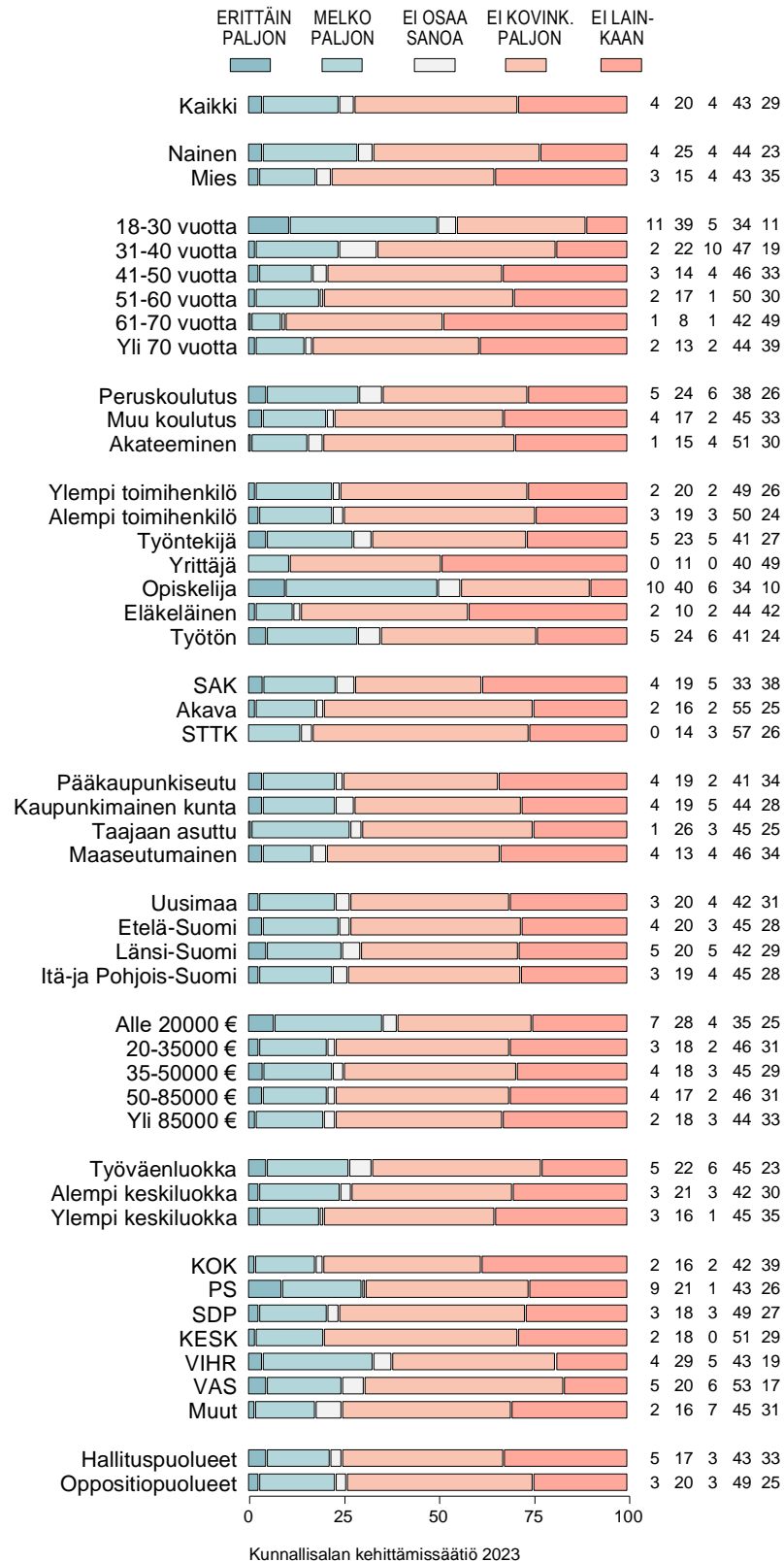
Kuvio 9-2. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: KIRJALLISUUS (%).

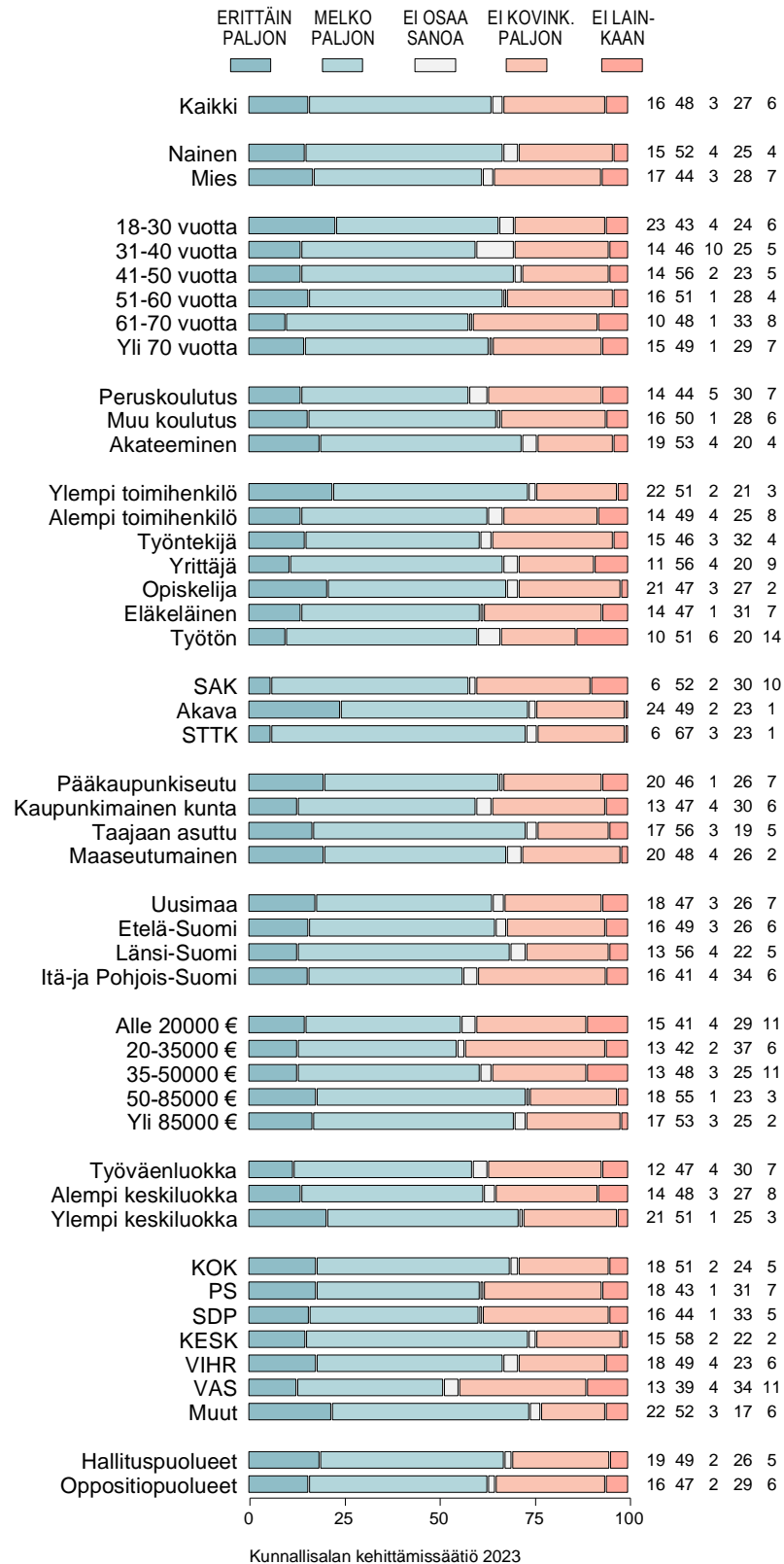
Kuvio 9-3. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: SANOMA- JA AIKAKAUSLEHDET (%).

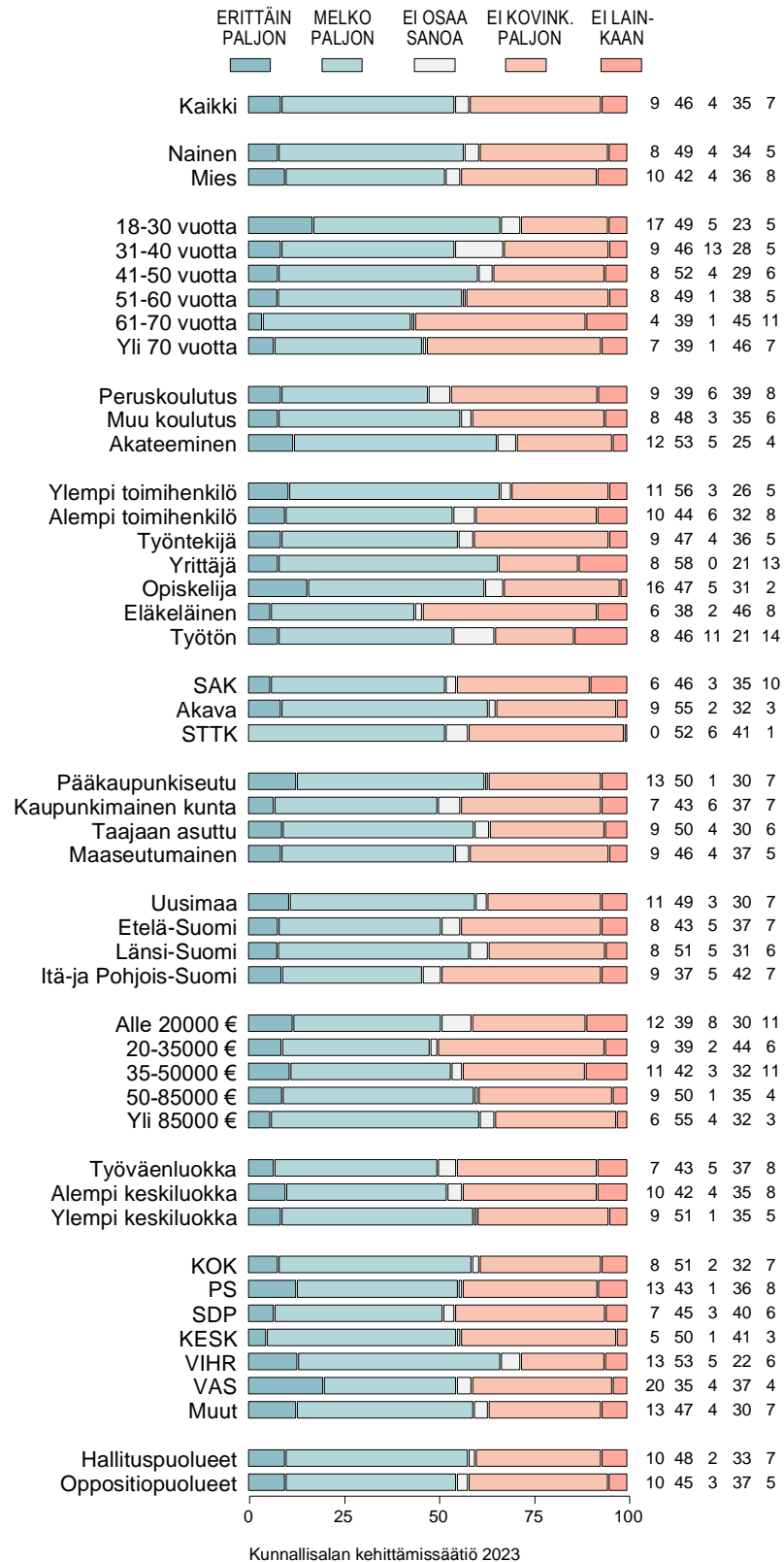
Kuvio 9-4. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: TV JA RADIO (%).

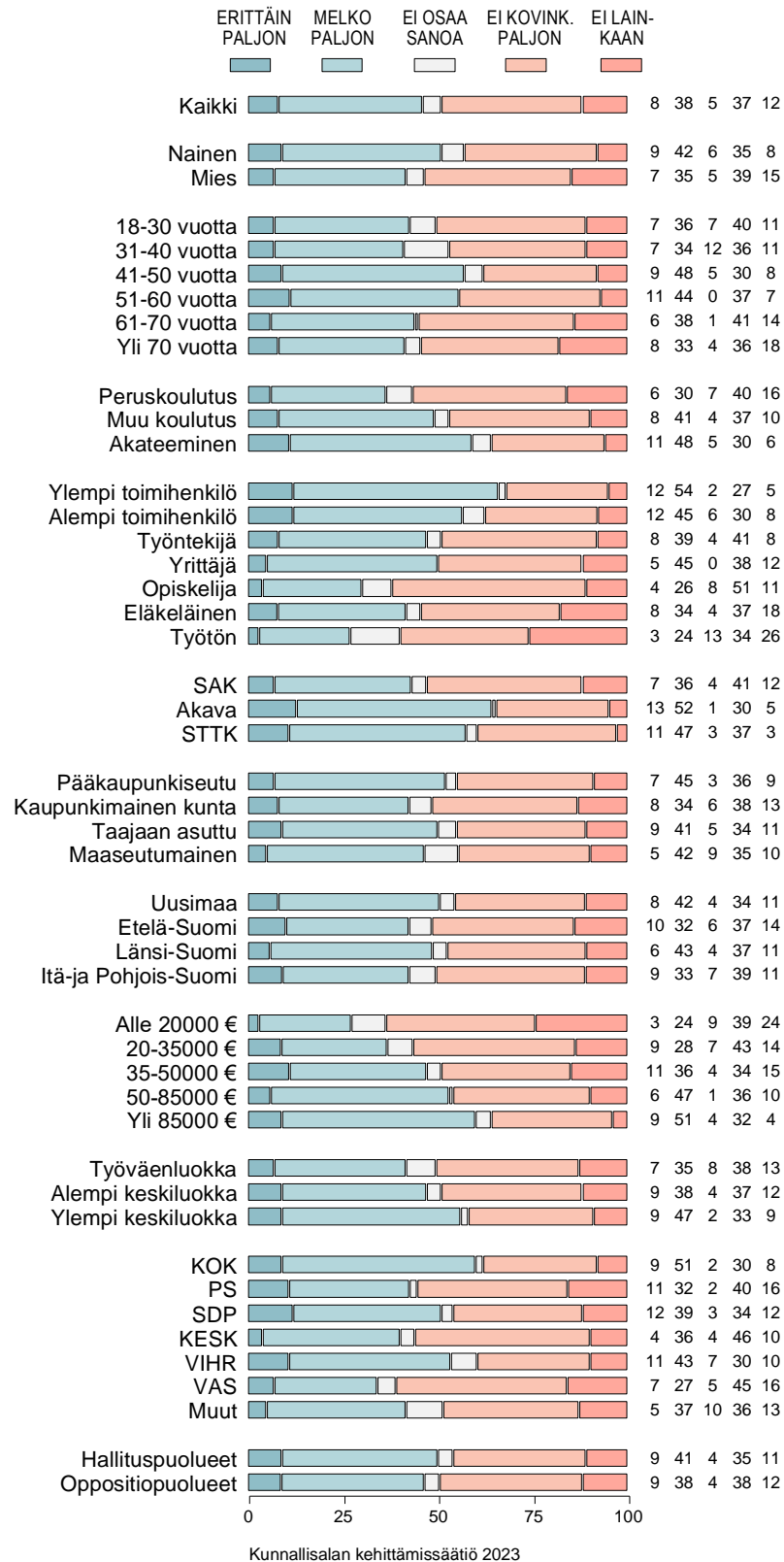
Kuvio 9-5. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: KOULU, OPISKELU, OPETTAJAT (%).

Kuvio 9-6. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: SOSIAALINEN MEDIA JA SIELLÄ VAIKUTTA-
 VAT (%).

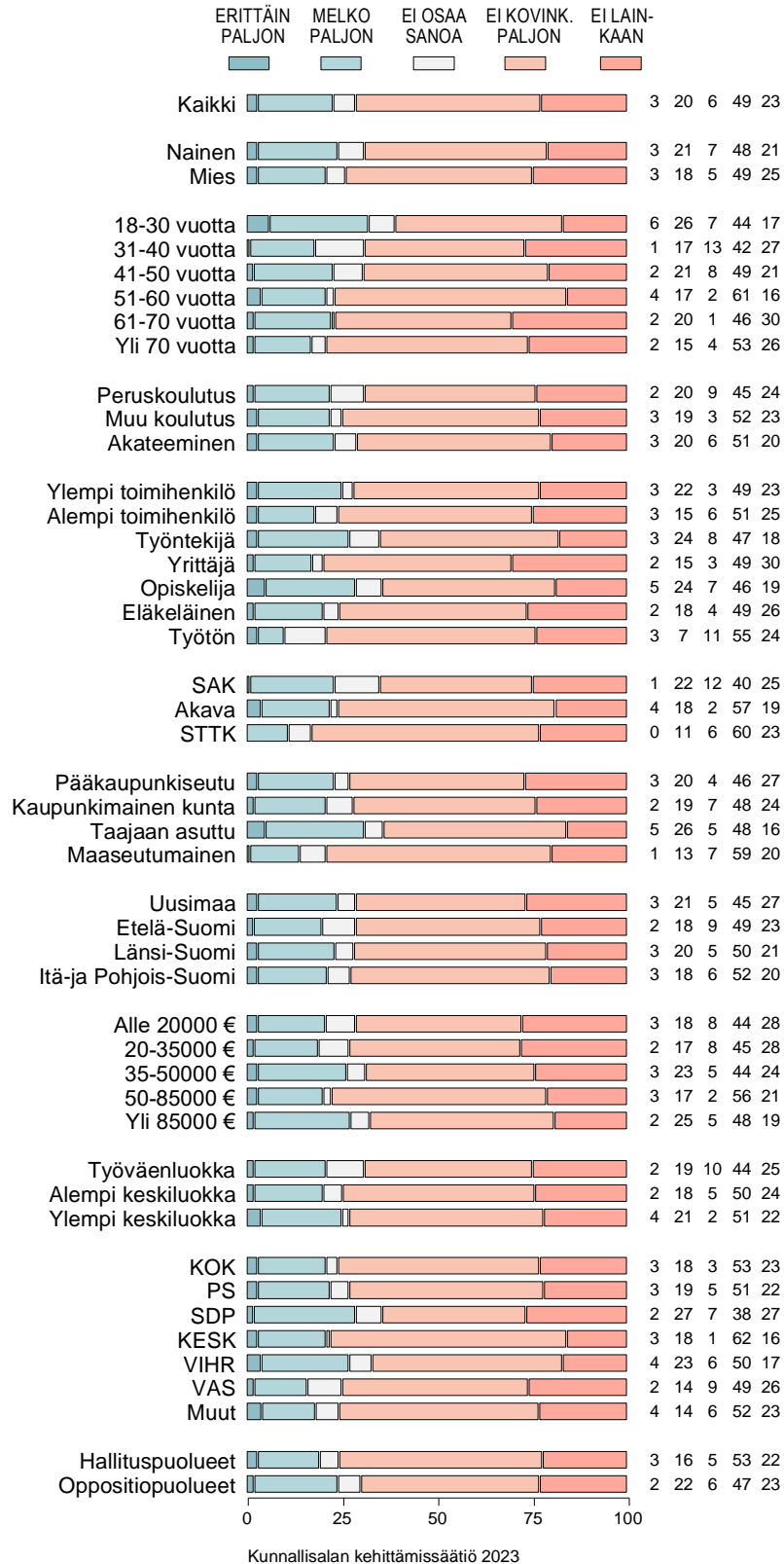

Kuvio 9-7. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: PERHEENJÄSENET (%).

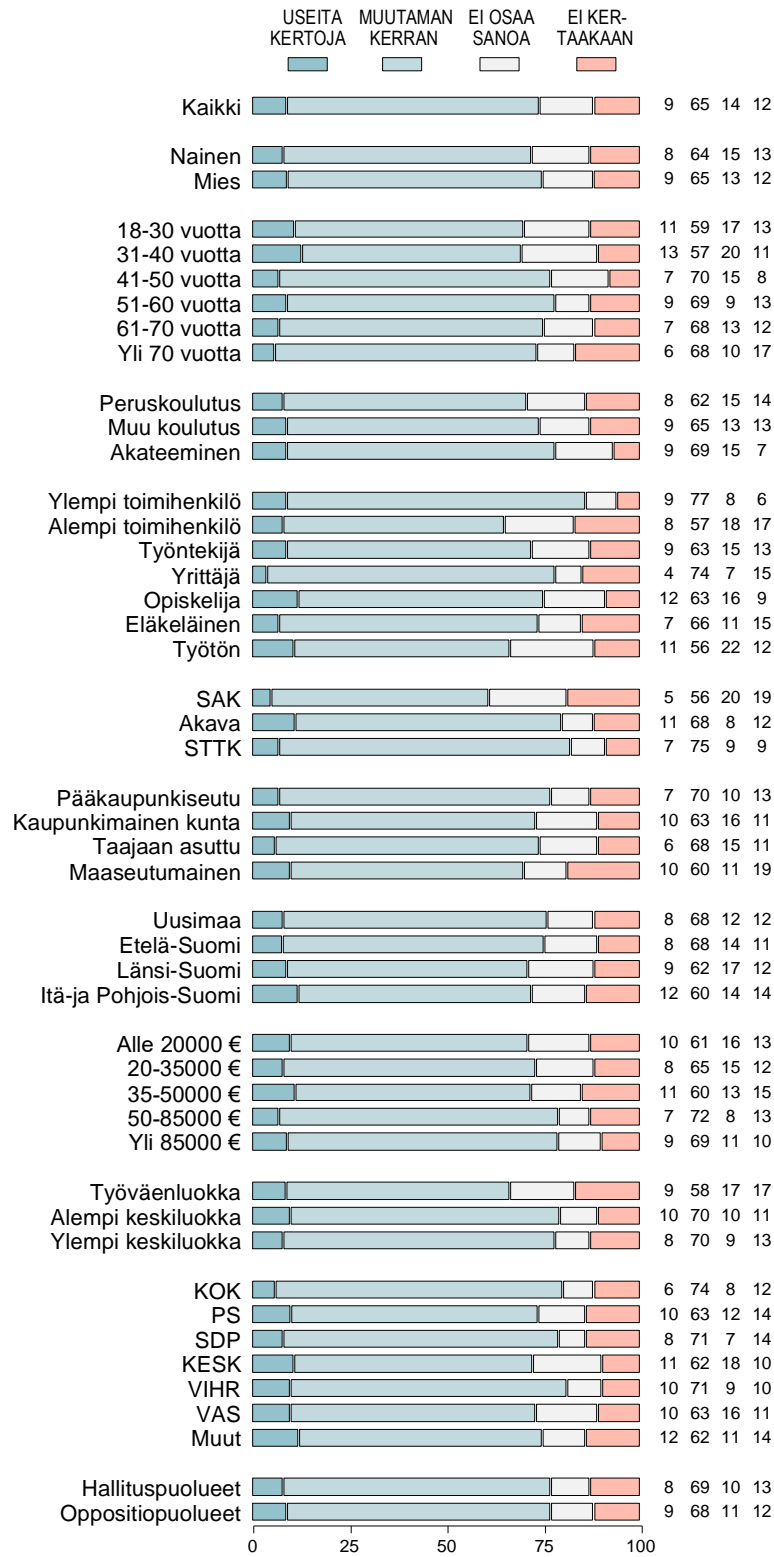
Kuvio 9-8. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: MUUT LÄHEISET, YSTÄVÄT JA KAVERIT (%).

Kuvio 9-9. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: TYÖHÖN TAI AMMATTIIN LIITTYVÄT IHMISET (%).

Kuvio 9-10. MITEN ARVIOI VAIKUTTANEEN OMIIN KESKEISIMPIIN MIELI-
 PITEISIINSÄ: HARRASTUKSIIN LIITTYVÄT IHMISET (ohjaajat,
 vetäjät, valmentajat) (%).

Kuvio 10e. MONTAKO KERTAA ELÄMÄNSÄ AIKANA KOKEE VAIHTANEENSA MIELIPIDETTÄ ITSELLEEN TÄRKEÄSTÄ PERIAATTEELLISESTA ASIASTA TAI KYSYMYKSESTÄ (%).

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2023